

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXXIV. — Izdan in razposlan dne 15. julija 1884.

113.

Razpis finančnega ministerstva od 1. julija 1884,

s katerim se žestomernik ali spirito-merski aparat, delo V. Pricka po sistemi J. Weiser, pri zadavkovanji pridelka v žganjarnicah pripušča ter na znanje daje njega popis in črtež in pa propis o njegovi uporabi.

Od 1. oktobra 1884 počenshi pripušča se pri veljavnosti postave o davku od žganja, dane 19. maja 1884 (Drž. zak. št. 63) in z odnosom na razpis finančnega ministerstva od 25. maja 1884 (Drž. zak. št. 78), dogovorno s kr. og. finančnim ministerstvom pri zadavkovanji pridelka v žganjarnicah tudi žestomernik ali aparat za merjenje spirita (žeste) od V. Pricka na Dunaji po sistemi J. Weiser, narejen kakor se vidi iz naslednjega popisa in to po določilih obseženih v niže pridjanem propisu o uporabi.

Dunajewski s. r.

A. Popis

aparata spirito-mernega od V. Pricka na Dunaji po sistemi J. Weiser uporabnega pri zadavkovanji pridelka.

Glavne sestavine tega merilnega aparata, kakor ga predočuje priloženo črtanje, so:

1. Vnanja omara, ki v sebi hrani vse sestavine aparata.
2. Alkoholometerjak z maksimalnim toplomerom.
3. Merski boben z glavnim štelom.
4. Omaro-zapirno štelo.

5. Prigledne naredbe za zastoj merskega bobna, namreč: *a)* gugalica in zvonec v dajanje znamenj in zastojna plošča, *b)* dnevni vpisnik, *c)* shramba spirita v naznambo pregiba gugalice, *d)* rezervno štelu.

6. Posebne varovalne (varnostne) naprave.

Vsak aparat nosi firmo in zapored tekočo številko.

Isto številko imevajo vse glavne in večje pritične sestavine.

1. Vnanja omara.

Vnanja omara *D* (Fig. 1) obstoji iz table v 4 oglih okroglo zavihane in v ozadji strinjajoče se iz debele železne pločevine (plehovine), ki je trdno zvezana s preotljeno ploščo od dna iz železne litine. Štiri noge imajo matice ali luknje zaradi pritrdbe z vijakom k stojalni plošči.

Pokrovec je iz železne litine in ima dva na sredi stavkoma nad sabo skle-pajoča se dela, na zadnjem teh delov biva po konci stoječ, od spredaj s polu zvo-novito stekleno kupolo *L* (Fig. 2) zaprt postavec, kateri vzprijemlje alkoholome-ternjak. Skozi to stekleno kupolo moči je alkoholometer in maksimalni termo-meter opazovati.

Zadnji del omarnega pokrovca pritrjuje se z dvema kljukama, ki se nati-kata na notranjih omarnih ostenkih.

Dokler ti kljuki nista natakneni, ne more se vložiti prednji del pokrovca, kateri ima dva ven štrleča čepa, razven če ta čepa kljuki naprej porineta ter se isti s tem natakneti.

Na prednjem delu pokrovca je dalje še skripec $u_{||}$ (Fig. 10) trdno prabit ter služi v napravo niže popisane omarne zapire, ki ima posebno štelu.

2. Alkoholometerjak.

Alkoholometerjak (alkoholometrovo stebrič) *A* (Fig. 1, 2 in 4), narejen iz bri-tanije, sestoji iz dveh razdelkov. Prvi razdelek vzprijemlje spirit, ki odteka iz hladilnice, ter ga vodi skozi pretočnico *t* (Fig. 2) opravljeno s skudelico v školj-koviti s sitom *n* opravljeni drugi razdelek, odkodar teče skozi pritrjeno po vijaku in na železni podpornji počivajočo kolenasto pretočnico *M* (Fig. 2) v merski boben. Nad vtočiščem nameščena je odprtina, pokrita s paličicami, skozi katero zrak, kar ga s spiritom vred iz hladilnice priteče, lahko izstopa tjekaj, kamer kaže strelica. V osprednjem ostenku prvega razdelka nad pretočnico, kamer se vdeva alkoholova vaga, vložen je maksimalni termometer *f* (Fig. 2 in 4).

Okoli zgornjega kraja prednjega razdelka je nadstavljen žleb, ki prestreza spirit, ki bi o premočnem pritoku štrkal na stekleno kupolo, ter ga po odprtinah v notri držečih prevaja v ta razdelek in dalje v merski boben. Po 4 močnih vija-kih (vrtežih) je alkoholometerjak trdno zvezan z omaro.

3. Merski boben z glavnim štelom vred.

Merski boben *B* (Fig. 2, 3 in 5), narejen tudi iz britanije, ima 50 centi-metrov v promeru ter je razdeljen na 3 enolike razdelke (merske predelke).

Prostornina iznaša pri enem celem zavrtu točno 20 litrov, od katerih tretjina prihaja na en predelek.

Spirit vhaja po prej omenjeni pretočnici M iz alkoholometernjaka; a izhaja po odprtini $l, l_1, -l_2$ (Fig. 3) na obimu bobna. Os je jeklena in na nakladiščih prevlečena z nikeljnom, drugod z britanijo ter leži z ene strani na vprečni nikeljnovi blazini v pretočnici M , z druge strani v blazini ahatovi, pritrjeni na sprednjem ostenku omare; nad to blazino nameščena je sklenica, ki jo olji (samoljnica). Na konci čez to blazino molečem bobnove osi je trdno zagozden zobatik (kolo) j_1 ter v boljo pritrdbo še z vijakom a (Fig. 8) trdno privit.

To zobato kolo je z glavnim štelom, katero je vdjano v sprednji steni omare, zvezano z rokovnico b (Fig. 8), odnosno sè stoglo c (Fig. 8) na nji nameščeno.

Glavno štelo G (Fig. 1, 2) ima 7 od zunaj skoz metalno ploščo, ki ima primerne luknje, vidnih in s steklom okovarjenih cifrenic, od katerih 6 leži v gornji vrsti črtoma a ena globočje.

Niže ležeča cifrenica registrira izpraznitve posameznih predelkov s 6·66, 13., ter prenaša pri tretjem izpraznilu, ki se izraža z 0, skupno prostornino merskega bobna od točno 20 litrov na gornjo vrsto cifer ali brojk.

Registrowanje napreduje postopno do 9·9980 + 13.; ničle za tem čislom sledeče na vseh mestih (000.000) izražajo čislo 1,000.000. Gornjo vrsto odčitati je po aritmetičnem redu ter došteti število na dolnji cifrenici razvidno.

Na bobnovi osi nameščena je zapirka v ohrambo štela.

Iz merilnih predelkov bobna prihaja spirit v iztočno korito iz britanije C (Fig. 2 in 5), na to po odprtini tik dna v pridvor in odtod dalje po cevki iztočnici a (Fig. 1, 2, 5 in 6) iz aparata. To odprtino hrani vnanjega vpliva zaslonilo v pridvor vdjano.

Funkcija in konstrukcija bobna razvidna je iz fig. 2 pridjanega zrisa ali črtanja, na kateri je osprednji ostenek odvzet. Predelki se polnijo skoz režo k iz srednjega kanala a izpraznjujejo po luknjah l, l_1, l_2 , na obimu bobna.

Ko je prvi razdelek ves napolnjen, vzdigne se spirit v kanalu tako visoko, da doseže otočno režo drugega razdelka. Spirit, ki vhaja takó v drugi razdelek, nareja takoj znamenito pretego ter zavrtí bobnen v levo.

Spirit prvega razdelka izstopi po luknji l in drugi razdelek prihaja v isti položaj kakor popred razdelek I.

4. Omaro-zapirno štelo.

Na znotranjem ostenku omare pribita sta dva skripca u in u_1 (Fig. 10), med katera se prilega tretji na drugem delu pokrovca pribiti skripec u_{11} .

Po le teh treh skripcih porine se z vodom x (Fig. 9 in 10) okrogel zasunek v (Fig. 10) ter takó omara zaprè.

Ta zasunek ali zatik je tudi sè štelom M (Fig. 10) v zvezi takó, da se vselej, ko se omara odprè, t. j. vselej, ko se vod k višku za 90° zavrtí, kazalec, ki je od zunaj skozi vpogledno steklo viden, za eno jednico naprej pomakne.

Ako se vod zopet na desno zavrtí v svojo lego počivanja, gre zasunek vnovič skozi 3 skripce in omara je zaprta.

Snemljivi vod x ima klapko b_1 (Fig. 9). Čez to klapko b_1 in drugo omari pritrjeno klapko moči je vtakniti z verižico k vodu pripet klobuček b (Fig. 10).

Obe klapki in klobuček so prevrtani ter je moči potegniti skozi luknjo vrveco drateno in priložiti uradno zapiro.

V cifrenici omaro-zapirnega štela biva lahko snemen klinček ali stogla, ki se dá spraviti v pozicije I, II in III ter brani, da se kazalec ne more za več nego 30 jednic naprej pomakniti (Fig. 9).

Kadar se tedaj kazalec bliža kateri teh pozicij, ki je va-njo baš stogla vdjana, mora se vpogledno steklo y_2 (Fig. 10) odvzeti in stogla vnovič vdeti, odnosno na drugo pozicijo preložiti.

To se opravi s tem, da se znotraj omare nameščeni vijak (šravf) c (Fig. 10) odvije po tem, ko se oprosti od zapirne plombe in predtikač sname.

Ko je vijak c odvzet, moči je odstraniti stekleno zapiro y_2 (Fig. 10), ki pokriva cifrenico, ako se nekoliko od leve strani na desno zavrtí in po tem od stene odmakne (Fig. 9).

Prav tako, samo na obrat, moči je stekleno zapiro vnovič priložiti.

5. Prigledna naprava za zastoj bobna.

- a) Ako bi se boben vsled katere koli ovire ustavil, nabira se spirit znotri njega dotle, dokler ne izstopi po pretočnem lijavčku d (Fig. 2) vdjanem na sredi sprednje stene.

Pod tem lijavčkom nameščena je na notranjem boku sprednjega ostenka odtočnega korita enomahalasta in okoli osi vrteča se horizontalna gugalica K (Fig. 2), ki se napolnjuje z izstopajočim spiritom in po pretegi premahne na desno stran. Po le tem zažene vod na nje levi strani zvonec H (Fig. 1 in 2), vdjan na sprednji steni omare, ki daje skozi eno minuto glasno znamenje. Ob enem se prikaže pred zgoraj vloženo stekleno šipo plošča s (Fig. 1 in 2), ki nosi razločni nadpis „Stojí“, kar služi nadalje za znamenje. Ob enem se zaprè tudi dnevni register J (Fig. 1), ki je v zvezi s to ploščo, ter se je doslej pregibal, tako da se več ne moreta vrteti.

- b) Ta dnevni register biva na prednjem ostenku omare ter ga na zunaj varuje močno steklo; a sestoji ta register iz dveh, na osi s trdnimi zunaj molečimi ključi vrtečih se krožcev, bi obsezata prvi cifre mesečnih dni a drugi število vsakega vpisa v teku mesečnega dneva.

Vsak krožec ima zobato kolo zapirno z dotičnim zapirnim stožcem, da se ne more zadnjiški pomikati. Dnevni krožec se naprej pomika s tem, da se krilni iz lijastega moleči ključ od leve na desno zasučé, a drugi krožec nasproti s tem, da se lijasti krožni ključ od desne na levo zavrtí.

Kadar se boben ustavi, zapirata se obe omenjeni zobati kolesi s tem, da se nad dnevnim registrom nameščeni vod spustí, ter postaneta krožca dotle

nepremična, dokler se ta vod vnovič ne vzdigne ter na svoje opororišče ne posadí (Fig. 2).

c) A da boben stoji, to se poistinjuje še tudi po naslednjem:

Na sprednji strani iztočnega korita je od zunaj nameščena ena s pretinom na dva dela razdeljena posoda f_1 in f_2 (Fig. 5), ki drži kakih 200 kub. centov.

Neki del spirita čez gugalico tekočega dovaja tema posodama razdelilna cevčica g (Fig. 5), katera je z gugalico v zvezi.

Ko proteče kakih 10 litrov, napolnita se uže ti posodi ter ostaneta polni dotle, dokler jih ne izprazni finančni postavljenec, kateri ima pravico. Izpraznjujeta se po pipah 1 in 2 (Fig. 5), od katerih prva za vzprijem uradne zapire prinaredna pipa je določena za superkontrolo, a druga za navadno kontrolo.

Obe pipi sta po durcah (Fig. 1) omare dostopni ter se samo opominja, da je cevčice teh pip, ko se izpraznijo, vnovič od zdolaj na kvišku prelagati.

Spirit, kar se ga dovaja, dokler boben stoji, izstopa iz aparata tudi po iztoku a (Fig. 1, 2, 5 in 6).

d) Ako bi vzrok, da merski boben stoji, bil v kakem narušaji glavnega štela, to se po posebni napravi glavno štelo samo ob sebi (avtomatično) sname ter vdene nad njim nameščeno rezervno štelo, katero ima vendar samo 5 cifrenic. Narejeno je to štelo tako kakor glavno štelo, samo da ima manj cifrenic. Najvišja naznamba istega prehaja od $9980 + 13\frac{2}{3}$ na $0000 - 10.000$.

Avtomatično izdevanje in vkladanje godí se takó le:

Zobato kolo pod 3 omenjeno j_1 (Fig. 8) požene zobato kolo j , katero rahlo na vratilu rezervnega štela A teče.

Na vratilu glavnega štela B_1 nahaja se rokavnica (kolček) b , ki ima eno stoglo pri c in dve stogli pri d in e . Stogla c , vdjana, poprijemlje kolo j_1 in stogli d in e posegujeta vsak v svojo otoro (nuto) d_1 in e_1 , katera iz početka ravna, postaja zavojita.

Na rokavnici b je dalje nameščena otora f , v katero posegujeta dve stogli g in k (Fig. 7) pri g vrtečega se voda h_1 (Fig. 8); takisto ima tudi gornji del voda h_1 za rezervno štelo po dve stogli j_{III} in k (Fig. 7), ki posegujeta v rokavnico l (Fig. 8).

Tudi ta ima dve stogli m in n , ki tečeta v ravnih otorah rezervnega štela. Naposled biva še vod o (Fig. 8), katerega namen je, držati rokavnico b , ko je vdjana. Ta vod o je v zvezi z vodom p (Fig. 8).

Ako v glavnem štelu nastane kaka ovira, ki zadržuje hod merskega bobna, preomahne vsled tega gugalica ter potisne vod p k višku, s čimer se vod o nizdolu požene ter rokavnica b oprosti.

Vsled potegljivosti bobna potisne se rokavnica b po stoglah d in e , ki posegujeta v zavojiti otori vratila glavnega štela, proti omarni steni in se stogla c iz kolesa j_1 potegne; a istodobno se z vodom h_1 porine rokavnica l rezervnega štela naprej in stogla g_1 v zobato kolo j ter takó rezervno štelo vmesti v djavnost.

6. Posebne varnostne naprave.

a) Zavarovanje iztočne odprtine od omare.

Da bode moči v čisto djati, če se je more biti od zunaj skozi iztočno odprtino omare kako vplivalo na hod bobna, prilotano je tej luknji nasproti v pridvoru iztočnega korita votlo na zdoli odprto zaslonilo.

Ako bi n. pr. kdo navrtaval omaro ter s tem hotel omogočiti kak vpliv na hod bobna, morala bi se prednja in zadnja stena temu zaslonilu prevrtati; a spirita bi po nekoliko po novi luknji skozi prevrtano diljo prišlo na stojalno ploščo ter bi odtod čez stojalo odtekalo.

b) Branilo, da se spirit v iztočnem koritu ne vzpira ali ustavlja.

Ako bi se s tem hotelo vplivati na hod bobna, da se spirit v iztočnem koritu vzpira, to bode spirit, ne oviraje bobna, odtekal skozi pretočno cevko l (Fig. 5) vdjano na pridvoru, ter takisto dalje čez stojalo.

c) Branilo v to, da spirit v omari ne zastaja.

Da se poizvé, če se ní skušalo odtok ustavljenega spirita iz omare same ubraniti ter tako hod merskega bobna motiti, nameščen je v iztočnem koritu od znotraj, na prednji strani istega, v valjci plavec h (Fig. 5 in 6), ki ima drog k (Fig. 5 in 6), na katerem leži plošča j (Fig. 6) z napisom „Vzpor“.

Ako bi ustavljen spirit stopil više nego čez odprtino odtočnega korita l (Fig. 5), vzdignila bi tekočina plavca h , ter bi plošča j (Fig. 6) padla ter na njej bivajoči napis „Vzpor“ postal viden skozi vpogledno steklo, nameščeno na prednji steni omare.

Drog k ima zapirne zobce, v katere pri vzdigu stožec l (Fig. 6) vpada takó, da plavec ostane v najvišji legi, katero je bil dosegel, tudi po tem ko je ustavljenje spirita prestalo.

d) Maksimalni termometer.

V poizvedbo, ni li morebiti spirit, kar se ga je v posodah f_1 in f_2 (Fig. 5), nabralo, ko je boben stal, na pr. vsled povišane topline z vvedeno paro izhlapel ter tako odstranjen bil, vdjan je v alkoholometernjaku maksimalen termometer f (Fig. 2 in 4), ki ima tudi ta namen, da žganjarjem vsegdar po tanko naznanja toplino v stopinjah po Celziji. Izravnovalka (kompenzacijska palica) tega toplomera stoji vsegdar v tekočini in z njim zvezani in na cifrenici razločno vidni črni kazalec ide po tanko za toplino pritekajočega spirita, kakor raste ali pada.

Kadar toplina raste, jemlje prvi kazalec vselej s seboj drugega, ki je rumen (prigledni kazalec), a ko začne toplina padata, ostaja rumeni kazalec na najvišjem mestu.

Ta prigledni kazalec moči je na 15 stopinj vzpostaviti.

e) Zaslonilo.

Med varnostnimi naredbami na prednji steni aparatove omare in merskim bobnom nahaja se iz britanije narejeno svetlo zaslonilo, ki ob dveh kljukah na steni omare visí.

f) Plombe.

V uradno zapiranje aparatove omare same potrebna je razven omenjene uže pod točko 4 zapire pri omaro-zapirnem štelu (Fig. 9 in 10) še samo ena zapira pri durcah k pipama (Fig. 1).

B. Propis

o uporabi spiritomerskega aparata od V. Pricka na Dunaji po sistemi J. Weiser v žganjarnici pri zadavkovanji pridelka.

I. Žestomernik popisu A ustrežajoč, ki se hoče v žganjarnici pri zadavkovanji pridelka postaviti, mora biti od katerega c. kr. meroizkusnih uradov na Dunaji, v Brnu, Pragi in Levovu, v to svrhu potrjen ter opravljen s potrdilno svedočbo in oznamenilom meroizkusnega urada.

Vrh tega morajo biti zapire, ki jih je meroizkusni urad priložil na zapiri omare in na vratcih istea, biti nepokvarjene.

Tudi nadaljšnja uporaba uže postavljenega potrjenega žestomernika od V. Pricka na Dunaji za zadavkovanje pridelka zavisna je od tega, da je isti zunaj dob, v katerih teku so se pri njem uradne ovedbe vršile, ves čas bil pod dohodarstveno zapiro.

II. Žestomernik za zadavkovanje pridelka kake žganjarnice naj se postavlja pod nadzorom dveh finančnih organov, namreč enega organa superkontrole, ki zvršuje finančno oblastvo I. stopinje, in prigledno-okrajnega voditelja, v pričo žganjarije podjetnika ali njegovega pooblaščenca.

Predno se začne to delo, naj finančni organi v čisto denejo, če so v zgornji točki I omenjeni uveti izpolnjeni.

Ako na to stran ni spotike, naj finančni organi, snemši meroizkusnega urada zapire, aparat odpró, branila znotraj zarad vožnje nameščena odstranijo ter preiščejo, ni li med vožnjo bil kak notranji del pokažen.

Sosebno je zasukavši boben od desne na levo preiskati, če se v to mer lahko premika in če se tudi gugalica znamenje dajóča lahko na svoji osi suče. Ako pri tem preiskovanji ni nikake spotike, to se napolni skleničica za olje nad blazino bobnove osi s čistim laškim oljem, katero naj dá žganjarnica, gugalica se dene v vodoravno lego, odnosno vzdigne na desno, zvonec za dajanje znamenj k višku potegne, plošča z napisom: „Stoji“ vzdigne in na svoje oporišče položi t. j. na vod (Fig. 2), ki drži k zvoncu, in prigledni kazalec na maksimalnem termometru postavi na normalno temperaturo.

Na to se plavec h v vzpornici (Fig. 5 in 6) dene na najnižje ter njegovemu drugu nadstavi plošča noseča napis „Vzpor“.

Potiska se plavec na najnižje pri vzdignenem stožci c (Fig. 6).

Sosebno je še gledati na to, da stogla c (Fig. 8) rokavnice b popolnem zaseza v dolnje zobato kolo bobnove osi in da stogla g rokavnice l iz zgornjega kolesa prosto ven stoji.

To se lahko napravi s tem, da se vodova rama p (Fig. 8), ko se gugalica preomahne, proti prednji steni omare potisne.

Še je paziti na to, če ni kazalec omaro-zapirajočega štela uže pomaknen k vstavni stogli.

Ako je, moralo bi se štelo odpreti, kakor je v opisu povedano, ter bi bilo stoglo vnovič vstaviti.

Po tem se omaro-zapirno štelo pri vijaku c (Fig. 10) znotraj omare pod uradno zapiro dene, pokrovec zaprè, vod k omaro-zapirnemu štelu na desno preloži ter na njem uradna zapira namesti.

III. Žestomernik sme se samo tedaj postavljati, kadar ni bilo pri preiskusu prej navedenih točk nikakega pomišljaja.

Pri postavljanji držati se je po tanko določil §. 61 III, št. 2 veljajoče postavbe o davku od žganja, dane 19. maja 1884 in tega, kar veleva dotični izvršitveni propis.

Stojalna plošča, katera posreduje zvezo med žestomernikom in stojalom iz opeke sezidanim, in imajočim na sredi otel prostor, mora biti iz železne litine ter imeti otlo nogo s kotvijo ter se vzdiguje tako, da bode na njej nameščeno znamenje v podobi zvezde, ki oznamuje štelnost aparata, spredaj stalo.

Iz pridjanega črtanja fig. 1 razvidna je i plošča sama i nje pritrdba k stojalu.

Žestomernik naj se z vijaki pritrdi k stojalni plošči, na kateri stoji. Za tega delj morajo na 4 oglih te plošče biti luknje z zavoji, ki se vjemajo z luknjami dna cele omare, kamer pridejo vijaki v nje pritrdbo namenjeni.

Te vijake je trdno naviti ter da se brezoblastno ne urahljajo, braniti z železnimi paličicami, imajočimi na enem konci glavo in na drugem uho takó, da se skozi dve od prevrtanih vijakovih glav vtakne po ena taka paličica ter na nje z ušesom opravljeni konec uradna plomba pripne.

IV. Žestomernik naj se s žganjarnično hladilnico zveže s tem, da se zvezna cevka (§. 61, št. 7 postavbe o davku od žganja) stakne na eni strani po flanži

aparatu pridani z alkoholometernjakom žestomernika in na drugi strani še po drugi flanži s pomočjo vijakov, katerih glave so zaradi zapire s plombo prevrtane.

Zvezno cevko naj krije vrhna cevka, o čemer govori §. 61 III, št. 7 postave o davku od žganja, in §. 16 zvršitvenega propisa. Cevka iztočnica, po kateri se spirit iz aparata dalje odvaja, zvezana je z aparatom po holandski matici ter se deva takisto pod uradno zapiro.

V. Cinkovi poveznik.

Poveznik iz cinka, kakor ga §. 61 III, št. 1 postave o davku od žganja zahteva, ki bodi od zunaj ves gladek in brez namazka, a znotraj z belo oljnato barvo namazan, mora pri V. Prickovem aparatu sestojati iz 3 delov, in to iz dvodelnega oboda, in pokrova, ki ga od zgori zapira. Oba obodova dela sta na svojih 4 oglih okroglo zavihana ter se sklepata v sredi aparata s klapkami in ušeti, ki so nameščene znotraj na stranskih stenah. Prednji del ima 4 izrezke:

1. Za odtočno cevko, 2. za to, da je moči čitati, kar glavno štelu kaže, 3. za dnevni register in 4. za nadpisnico; dalje durce, narejene za plombovanje, ki odgovarjajo durcam v omari, držčim k odtočnim pipam navadnega priglada in višjega priglada ali superkontrole.

Pokrov ima alkoholometernjaku primeren postavec, kateri se od spredej v obrano steklenega zvonca, vdjanega v pokrovu končuje v drateno rešetko, primerno podobi tega zvonca. Na mestu pred alkoholometernjakom in maksimalnim termometrom izrezana je ta rešetka takó, da je moči oba premo skozi stekleno kupolo opazovati.

Na zadnjem ta postavec zapirajočem ostenku nameščena je zgoraj na mestu, kjer zrak odteka, v alkoholometernjaku s kapo okovljena odprtina; zdolaj je izrezek, katerega kraji oklepajo vtočno cevko ter se v zarezi porivajo čez tisti del obodove zadnje stene, ki od zdolaj oklepa cevko vtočnico. V ostalem biva obod od zunaj okoli in okoli po pokrovu z zarezo okrožen. Ko se aparat s poveznikom pokriva, porine se najpred zadnji del oboda od zadej na stojalni plošči naprej, dokler ga ne zapre zadnja stena; po tem se prednji del porine od spredej nazaj takó, da se na njem vlotane klapke vjamejo v ušeta na ozadji ter se kraji stranskih sten strnejo.

Skozi krožke (babice), stoječe eden nad drugim in pritrjene na notranjih stranskih stenah, vtakne se od zgoraj po en klin, po čemer se oba dela trdno zvežeta.

S pokrovom, ki se od zgoraj poklada, zakrivajo se ti klini ter zapira poveznik. Razpořec na sprednji steni pod iztočno cevko zakriva se s plehovim brnilom, kateremu se uradna zapira prilaga.

Da ju ni moči brezoblastno odvzeti, imata obod in pokrov na desni in levi plati priredbo, da jima se lahko pripne uradna zapira.

VI. Čim je aparat postavljen, kakor se zapoveduje v zgornjih točkah I—IV., zapiše se stanje glavnega, rezervnega, omaro-zapirnega štela in maksimalnega termometra, nato vloží poveznik, kakor je opisano pod V., ter naredí o storjenem zapisnik, katerega naj podpiše tudi žganjarnice podjetnik ali njegov pooblaščenec.

Tist dan, ko se začne žganjarjenje v kateri žganjarnici, treba je v njen vpisnik vpisati ne samo stanje gori omenjenih treh štel in maksimalnega termometra, temuč tudi po vršbeni vzglasnici poočititi, ob kateri uri dneva po pratiki žganjarnice voditelj ali njega namestnik vsak dan po §. 73, c) postave o davku od žganja zapovedani prvi in drugi vpis (od 12 do 12 ur) v vpisnik opravi.

VII. Da se ové množina spirita, kar ga je prošlo skoz žestomernik, postopa se takó le

1. Najpred se preišče po tanko, so li nepokvarjene uradne zapire na žgalni pripravi, na hladilnici, na vrhni cevki zvezne cevi med hladilnico in žestomernikom, na cinkovem povezniku le tega itd., in če jim ní obrezuspešen namen.

Vsak pomišljaj, ki se pripeti, pokonstatuje se uradoma.

2. Po tem se na tanko ogleda stojalo in okolni prostor, ní li najti sledú od spirita, ki bi bil tekel čez isto.

Ako bi se kaj tacega zapazilo, treba je vpricho uradnega svedoka to poistiniti.

3. Na to se vršba žganjarskega dela na kratko dobo ustavi, naznanilo štela žestomernikovega in pa stanje priglednega kazalca na maksimalnem termometru in stanje dnevnega registra vpiše v žganjarnični vpisnik ter sname cinkov poveznik z žestomernika in pa vrhna cevka z zvezne cevi. Notranje stene poveznika in vnanje stene žestomernika in njegova zveza s stojalom, po tem notranji deli vrhne cevke in vnanji deli zvezne cevi se takisto skrbno ogledajo in vsaka nedostatnost uradoma pokonstatuje.

Stanje priglednega kazalca na maksimalnem termometru in rezervnega štela se tudi uradoma pokonstatuje, in s poslednjimi vpisi primerja; še se pokonstatuje, nista li odpadli plošči noseči napis „Vzpor“ in „Stoji“. Ako bi se na to stran pokazala spotika, vzprijeti je najdenje.

4. Zdaj se cev vrhnica dene vnovič na zvezno cev in če gre samo za prost prigled, deneta se obod in pokrov cinkovega poveznika vnovič okoli aparata ter se oba uradno zapreta.

5. Na to se na povezniku in na žestomerniku odpró durce držeče k odtočnim cevkam posod, kažočių kak gib gugalice, ter preišče, imajo li te posode kaj tekočine ali je nimajo.

Ako je ima katera teh posod, ali ako bi tudi ostale v ovedbo bobnovega zastanka nameščene naprave (A, št. 5) naznanjale, da je boben stal, a se narušaj (motež) bobnovega hoda ní bil naznanil, to se sproži dohodarstveni pomišljaj.

6. Navadni prigled se po ovedbi, omenjeni v zgornji točki končuje s tem da se dostop k priglednim pipam zaprè.

Pri navadnem prigledu se pa sme snemanje poveznika in vrhne cevke tudi opustiti, če razmeri žganjarskega dela ali druge okolnosti ne dajó povoda k tanjemu ovedovanju.

7. Ves posledek ali podatek navadnega prigleda je vpisati v žganjarnični vpisnik.

8. Pri višjem prigledu (superkontroli) opravijo se najpred pod 1 do všttevno 3 omenjeni čini.

Pod 5. omenjeno uradno djanje opravi se samo gledé posode superkontroli pridržane.

Nadaljšnji postopek višjega priglada obseza snemanje pokrova s omare, katere notranjščina je edino dostopna temu prigledu, in preiskovanje notranjih delov aparata, sosebno zaslonila, zavarovalne priprave zoper vzpor v omari in priprav, katere konstatujejo, da boben stoji.

Ako se pokaže, da rezervno štelo drugače kaže, nego je vpisano v registru ali če druge prigledne priprave kažejo, da merski boben stoji, a od poslednje revizije sem ní žganjarnica tega naznanila, treba je sprožiti dohodarstveni pomišljaj.

Kaže li se razlika med poslednjič vpisanim in zdanjim stanjem omaro-zapirnega štela, treba je tudi vzprijeti djanstvenico ter ondi sneto plombo posebej shraniti, odnosno djanstvenici pripeti. Kadar naposled dotične prigledne naprave kažejo, da se spirit v omari vzpira (ustavlja), treba je sosebno prav poistiniti, kako lego ima plavec v vzporni posodi, odnosno če je in kako visoko je vzdignjen. — Tudi zaslonilo naj se ven vzame in na tanko preišče. Ako bi bilo kako pokaženo, treba je to uradno pokonstatovati.

Notranji deli žestomernika ogledujejo se samo v toliko, kolikor je ta ogled mogoč brez razstave in snetja teh delov. Najde li se kak nedostatek, pokonstatuje se uradno, in ako moti pravično naznanovanje žestomernika, to se le-ta aparat ne sme več dalje uporabljati pri zadavkovanji pridelka. A kako onesnažbo sista v alkoholometernjaku odstrani finančni postavljenec sam ter napolni s pravnim oljem tudi sklenčico nameščeno nad blazino bobnove osi, a olje naj dá žganjarnica.

Ako bi gugalica znamenje dajoča bila prevrnena, spravi se v horizontalno lego ter zvonec vzdigne; tudi plošča noseča napis „Stoji“, ako bi bila odpadla, dene se na svoje oporišče in maksimalni termometer postavi na normalno temperaturo in plavec, če ne leži najnižje, dene se na nižje mesto a plošča z napisom „Vzpor“ na svoj drog a vod p potisne na steno omare. Ako bi se kazalec omarozapirajočega štela uže bližal vstavni stogli, treba ga je pretakniti.

Ko je naloga višjega priglada pri žestomerniku tako rešena, denejo se vnovič pod uradno zapiro pokrov žestomernikove omare, durce do priglednih pip v ti omari in v cinkovem povezniku in pokrov le tega.

9. Tudi podatek superkontrole je vpisati v žganjarnični vpisnik.

VIII. Najmanj po enkrat v vsaki letni dobi naj dva finančna organa, namreč organ višjega priglada in prigledno-okrajni voditelj, prigledata naznanilo množine žestomernika v žganjarnici, mereč spirit, ki iz njega odtega, in posledek te izmere z onim naznanilom množine primerjajoč.

Za tem prigledom prihaja tudi pokus, so li še delotvorne naprave, katerih namen je kako oviro bobnovega hoda napovedati, oziroma poistiniti, če se torej zadržbo bobna med pritokom spirita gugalica in zvonilo zažene, dotične naznanilne posode s spiritom napolnijo, nadpisnica naprej pomakne in dnevni register zaprè. Dalje če vkladalna naprava delotvorna postane, kadar se vod

sem potegne in sicer ko se gugalica preomahne in če je lahko moči plavca kvišku spraviti.

Mala množina spirita, ki o poskusu nemerjena skozi aparat preteče, preceni se in vpiše v žganjarnični vpisnik ter došteje pri mesečnem obračunu davka k naznanilu žestomernika.

IX. Dolžnost žganjarja ali njegovega pooblaščenca je, vsak dan vzglašene vršbe ob enem s prvim vpisom stanja od štela (§. 73, lit. c) postave o davku od žganja) dnevni register na aparatuvi omari postaviti na pravično kazanje dni in tako o prvem kakor o drugem vpisovanji, vdjati drugi krožek, ki kaže število vpisov.

Kateri vpis je vsak dan po pratiki šteti za prvi in kateri za drugi vpis, to naj se v vpisniku poočiti.

Žganjarnici se daje na voljo zapira kape oba ključa pokrivajoče.

Ako žganjarnični voditelj ali njegov namestnik o pravem času dnevnega vpisnika prav ne postavi in če se med tem boben ustavi, vsled česar se dnevni vpisnik zaprè, tedaj veljá domneva, da se je boben vstavil v teku 12 ur po slednjem vpisu, katerega dnevni vpisnik naznanja.

Prepovedano je dnevni vpisnik ali register naprej postavljati.

Fig. 1.

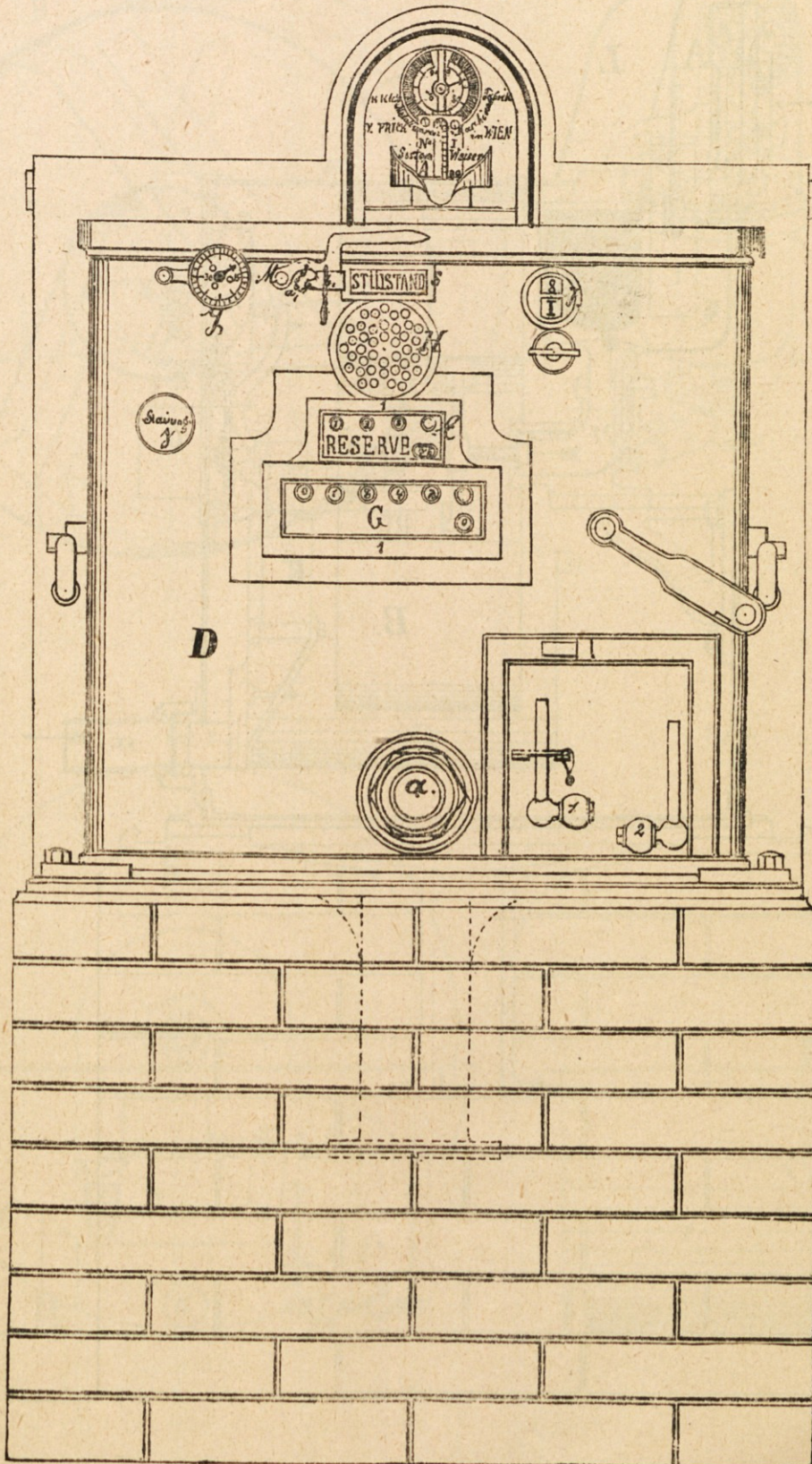

Fig. 2.

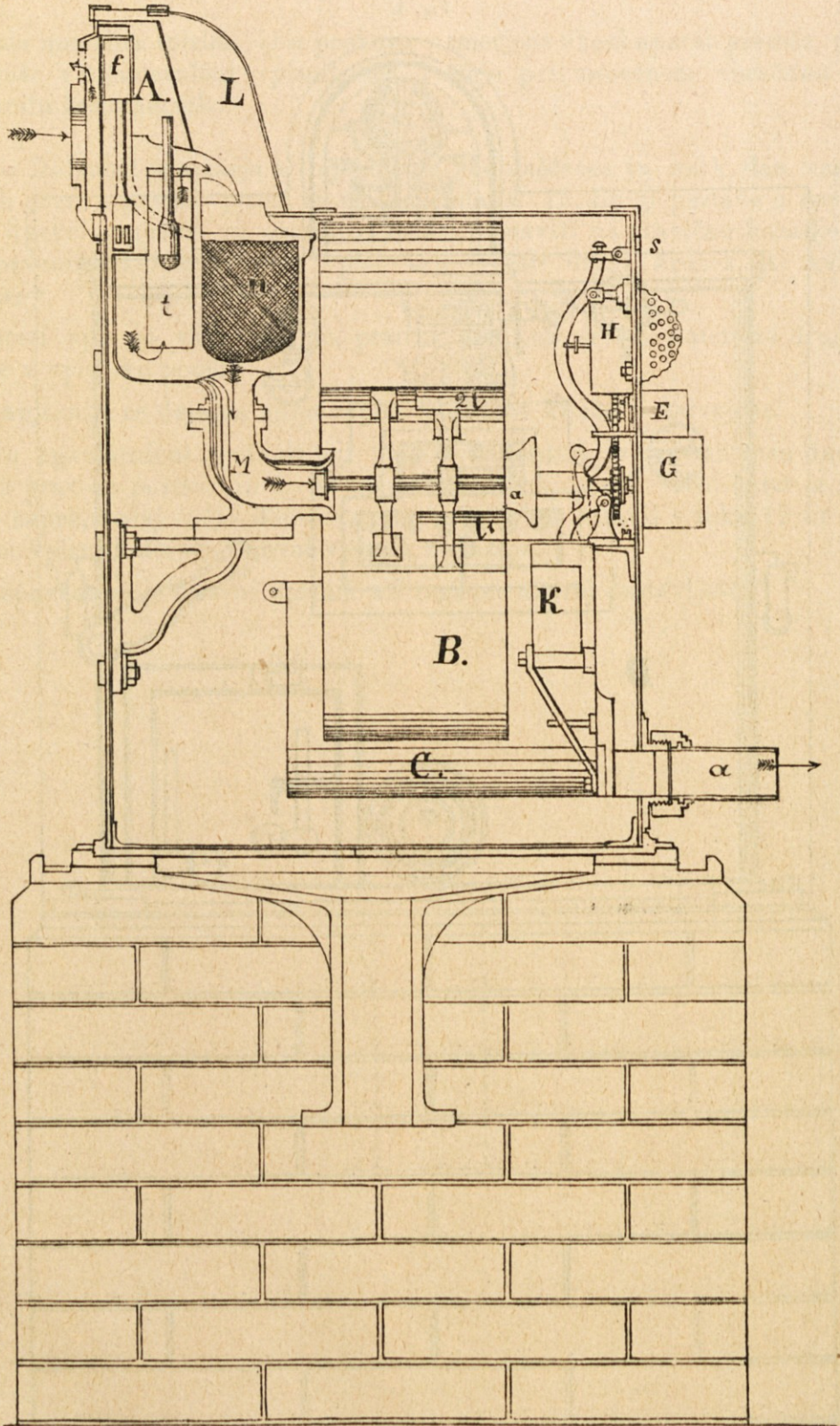

Fig. 3.

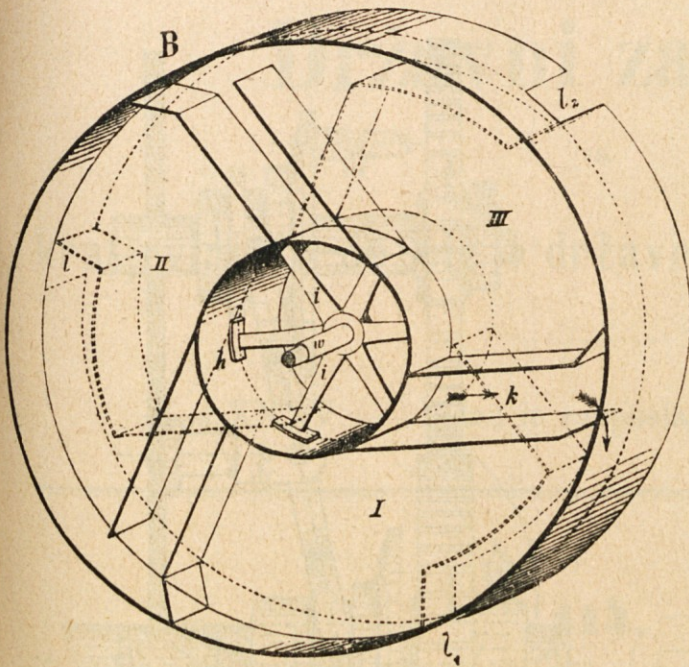

Fig. 4.

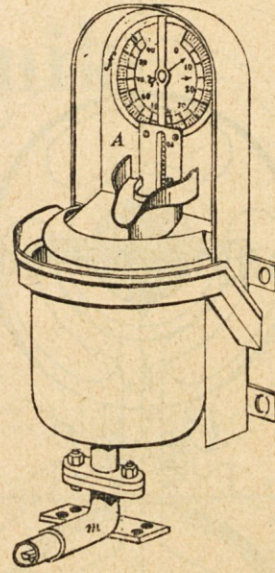

Fig. 5.

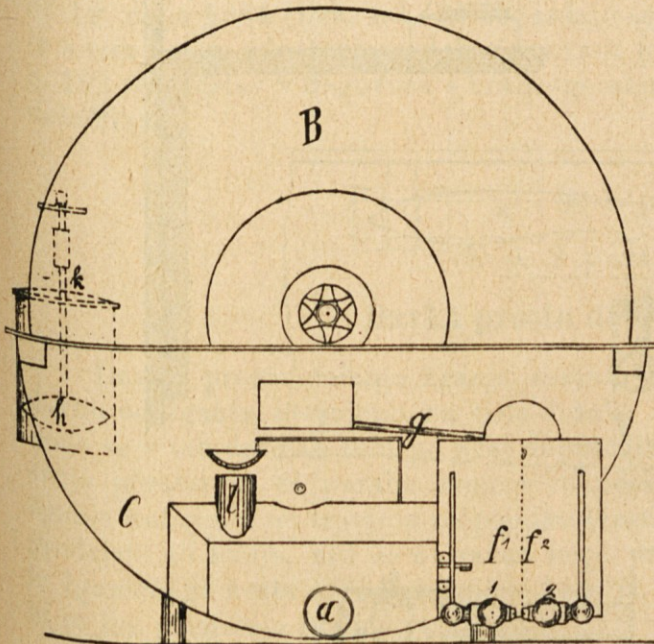

Fig. 6.

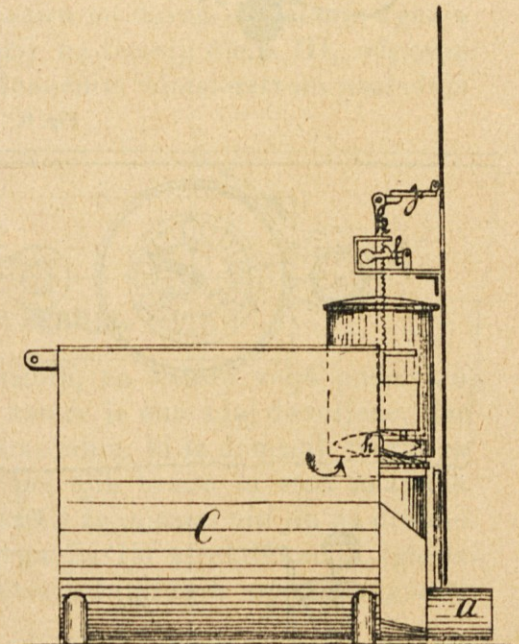

Fig. 7.

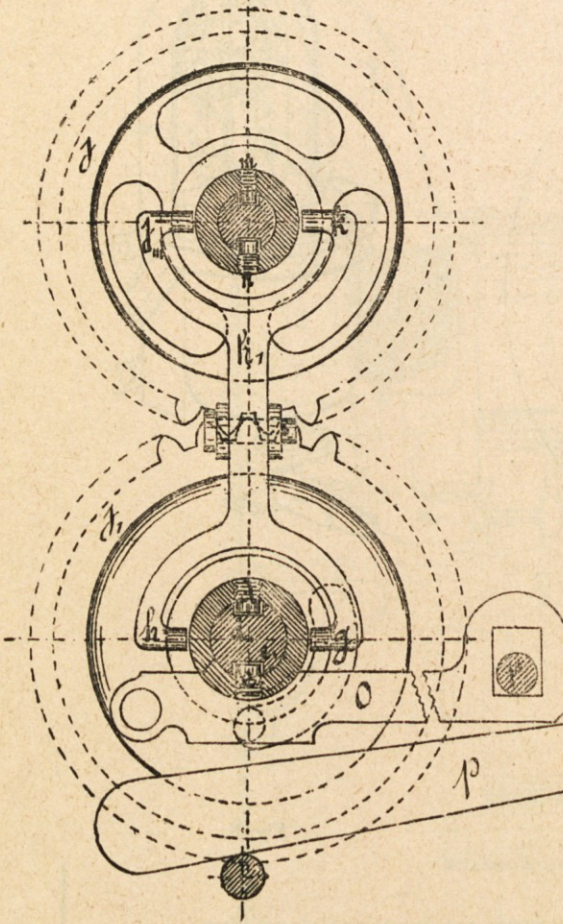

Fig. 8.

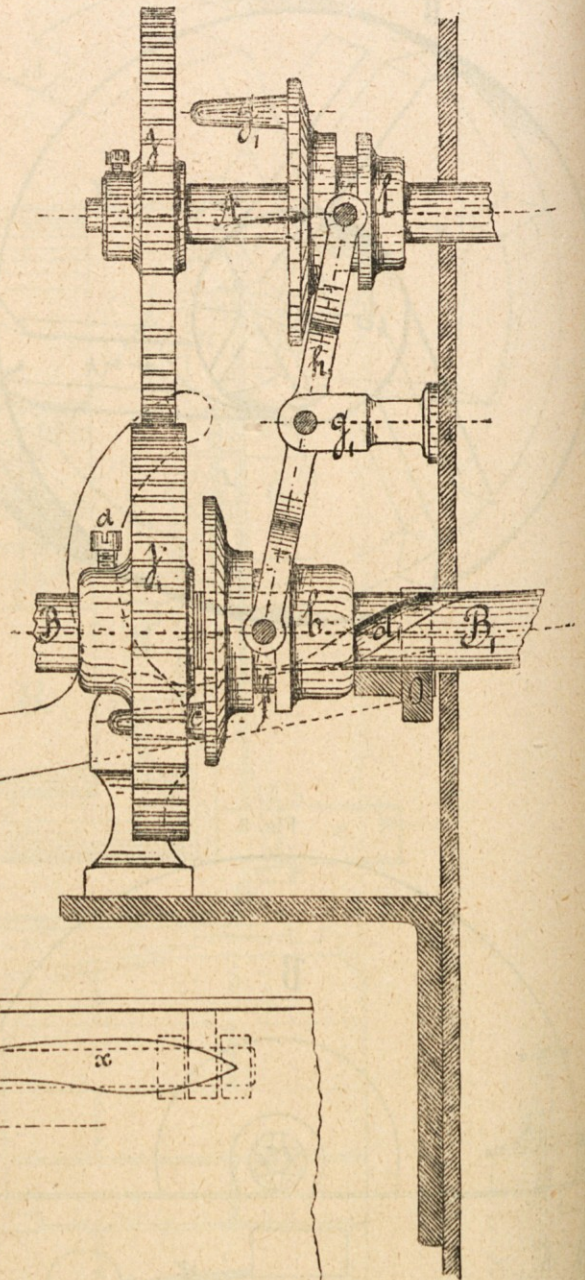

Fig. 9.

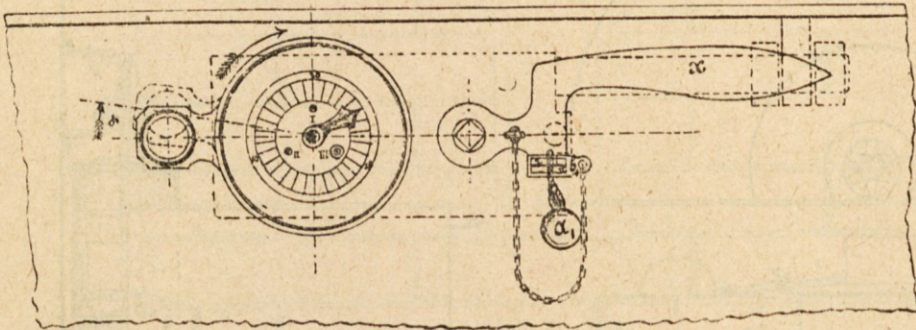

Fig. 10.

